

HET VERHAAL VAN CLAUDIA

VROUW VAN PONTIUS PILATUS
GESCHREVEN DOOR JOKE VERWEERD

HART
VAN PASEN

VERWERKINGSMATERIAAL
BIJ DE FILM **THE SAVIOR**

CLAUDIA PROCULA

ECHTGENOTE VAN PONTIUS PILATUS

Thuis is het ochtendlicht helder en overrompeland, alsof het blinken van de zee er in zit. Daar bollen de gordijnen als Orma, mijn kamenier, de houten luiken opzijschuift om de zeebries binnen te laten. Thuis, dat is wakker worden in Caesarea.

Hier is de morgen al begonnen terwijl het licht nog slaapt, er hoeft maar één haan te kraaien en dan kun je wachten op de rest. Ik ben hier vroeg wakker, maar dat is niet erg. Ik vind het prettig om de geluiden te duiden. We logeren in de burcht Antonia, wie Jeruzalem wil doorgronden, kan zich geen betere plaats wensen, hier komt alles samen. De burcht herbergt het soldatengarnizoen dat hier de rust en orde moet handhaven en schurkt tegen de noordwestkant van de tempelmuur. Ze vormt zodoende de brug tussen de wereld van Rome en de wereld van de Joodse religie. Een wonderlijk fenomeen, die religie, met geen enkele andere te vergelijken.

Toen ik gisteren over de zuilengalerij liep, keek ik met verbazing hoe de priestergewaden hier te luchten gelegd worden. Je zou denken dat het koek en ei was tussen de Jeruzalem en Rome, maar niets is minder waar. Hier de priesterkleding bewaren is gewoon een strategische zet. Herodes is daar goed in, door middel van het leggen van verbindingen en het combineren van plichten en rechten houdt hij een absolute vinger in de pap. Herodes is daar handiger in dan mijn man, Pontius. Die heeft intussen uitgevonden dat het samenwerken met de bevolking hier voor een Romein bijna niet te doen is. Nu wordt er van Pontius ook iets anders verwacht dan van Herodes. De post

van Herodes is er een van koninklijke status, een erebaan voor een gunsteling van de keizer. Mijn Pontius is meer van de calamiteiten, een moeilijke provincie wordt opgezadeld met een stadhouder. En Judea is een moeilijke provincie. Het ligt niet aan de gewone burgers, die vind ik aardig, ik loop graag tussen hen op de markt en maak een praatje. Er is eerlijk gezegd altijd wel wat te beleven in Jeruzalem, zeker tijdens de feesten. Maar de stroeve verhoudingen worden veroorzaakt door de geestelijken, er zijn hier zoveel mensen die denken dat ze God vertegenwoordigen! Ieder lijkt het alleenrecht op hun God te hebben en ze dus maken ze elkaar het leven onmogelijk en de gewone man het leven zuur. De eerste jaren dat ik hier was, heb ik me nergens mee bemoeid, wars als ik ben van die geldingsdrang en zelfverheffing, maar sinds ik Johanna ken en zij mij de achtergronden en context heeft laten zien, heeft het geestelijk leven hier in Jeruzalem mijn belangstelling. Ik weet niet precies wat het is, ik voel een gretigheid om meer te weten. Alsof er een leegte in mij hunkert om vervulling.

Van Johanna word ik vrolijk, er hangt geluk om haar heen. Dat ik hier in haar nabijheid ben en met haar optrek, is de reden dat ik met Pontius meereis en de feesten hier in de stad afwacht in de hoop dat alles rustig blijft. Wie, zoals ik, in Rome is opgegroeid, weet dat er maar een klein vonkje nodig om een stad in vlammen te laten opgaan. Ik ben hier vaak bang, de Joden zijn trots en licht ontvlambaar. Ze schieten snel in een verontwaardigde verdediging, ze hebben altijd gelijk. Eigenlijk lijkt het alsof ze er vanzelfsprekend van uitgaan dat ze recht hebben op een bijzondere plaats, zonder dat ze die zelf hoeven te verdienen of te veroveren. Zo zijn we in Rome niet, in Rome grijp je de macht als je een kans ziet, in Rome win je zolang je niet verliest. Ik ben een kleindochter van Keizer Augustus, mijn pleegvader is Tiberias, op de een of andere manier had ik bij allebei een streepje voor. Toen ik Pontius uitkoos, werd dat geregeld, toen Pontius naar Caesarea moest en ik per se meewilde, kon ook dat. Hoewel in Rome blijven logischer was. Wat moet een vrouw in bezet gebied? Daar wordt een militair niet dapperder van. Trouw aan de Keizer moet voorop staan en de zorg voor een gezin maakt kwetsbaar. Maar ik kan een potje breken, zelfs toen ik me reisvaardig maakte om mee te gaan naar Jeruzalem voor het Pesachfeest, had niemand commentaar. Al viel er op de beslissing van Pontius, dat het te riskant was om de meisjes mee te nemen, niet af te dingen. Marcella en Horatia, onze tweeling van elf, ze zullen wel gruwelijk verwend worden door Orma. Ik was allang blij dat het meegaan van Pilo niet ter discussie stond. Nu ik hem de borst eindelijk ontwend heb, zou hij ook gewoon in Caesarea kunnen blijven. Maar dat

zou mij zeer slecht uitkomen. Pilo, mijn jongetje van twee, het mooiste kind van de hele wereld, lichtjes in zijn ogen en krulletjes rond zijn gave gezichtje, hij is mijn lieveling, mijn alles. Als ik hem straks uit zijn bedje til, dan houd ik puur zonneschijn in mijn handen. Maar ik ben de enige die dat ziet. Zo opgetogen iedereen was bij de geboorte van de tweeling, zo compleet genegeerd werd de geboorte van Pilo. Wat perfect is, is van de goden, wat beschadigd is, is geen enkele aandacht waard en kan er beter niet zijn. Alles wat statusverhogend is, wordt breeduit ten toon gesteld, maar wee de schaamte van een kind met een gebrek. Het is Pilo's linkervoet, die staat achterstevoren. Alleen ik weet hoe het komt. Nog voor dat ik Pontius vertelde dat hij opnieuw vader zou worden, ben ik gevallen op de marmeren trap. Had ik mijn enkel maar gebroken! Ze hadden me de rest van mijn leven wel gedragen.

Het is nog te vroeg om op te staan, dus heb ik tijd om me af te vragen of het vandaag zal lukken wat gisteren jammerlijk mislukte. Ik moet afwachten en voorzichtig zijn. Dat heeft Johanna mij op het hart gedrukt. Ik ontmoet haar vanmiddag in de ambtswoning die bij het paleis van koning Herodes hoort. Haar echtgenoot Chusas is rentmeester en zaakwaarnemer van de koning. Mijn mond valt altijd open daar, niet om wat ik zie, ik ben wel aan de overdaad in de koninklijke vertrekken gewend, maar vooral om wat ik hoor. De manier waarop Johanna zich presenteert is zo bijzonder. Ze is klein, niet eens echt mooi, maar haar ogen sprankelen. Ze weet alles en heeft overal een mening over. Haar manier van doen en laten is een groot voorbeeld voor mij. Zoals Johanna zou ik willen zijn. Ze verdient niet alleen respect, ze krijgt het ook, niet omdat ze het afdwingt, maar omdat ze het uitdeelt. Wie Johanna ontmoet, voelt meteen dat ze voor honderd procent te vertrouwen is en dat ze nooit maar dan ook echt nooit iets zal doen uit eigenbelang. Dat ben ik nog maar zelden tegengekomen in mijn leven. In Rome heerst de regel: wie zichzelf opwerken kan verdient bewondering. Het maakt daar niet uit via wiens schouders je klimt en in hoeverre je met je ellebogen werkt. Slim heeft in Rome de bijsmaak van sluw, maar Johanna laat zien dat het anders kan, zij combineert slimheid met wijsheid. Ik hoop op een ontmoeting met Jezus de Nazarener. Johanna kent hem goed, ze noemt Hem Messias. Dat is een titel voor een opper God. Ze zegt dat er al eeuwen op Hem werd gewacht. De profeten hebben zijn komst voorspeld en sinds zijn geboorte in de regeringsperiode van mijn grootvader Augustus gaan er bijzondere verhalen over zijn Kracht. Hij is zo anders dan alle goden die ik ken. Die zijn uit op macht, maar daar is het Hem niet om te doen. Jezus de

Nazarener heeft geen status in de vorm van bezit. Hij maalt niet om materie, heeft geen paleis, zelfs geen vaste woonplaats. Hij leeft voor de mensen die Hij ontmoet, Hij is dan hier en dan daar. Hij lijkt altijd op zoek naar iemand die gered moet worden. Of genezen, of getroost. Als Johanna vertelt hoe hij te Nain een kind uit de dood terughaalde, dan rilt het kippenvel over mijn armen. Ik vraag steeds opnieuw naar dat verhaal en dan denk ik aan Pilo. Johanna en haar vriendin Susanna dragen veel bij in het onderhoud voor groep van de Nazarener. Er hoeft niet gebedeld te worden, de vrouwen maken het mogelijk dat Hij zijn werk kan doen. Chusas vindt het goed en zelfs Herodes weet ervan maar verbiedt het niet. Herodes heeft een familielid van Jezus laten onthoofden. Dat deed hij om geen gezichtsverlies te lijden, maar Johanna weet dat hij er slapeloze nachten van heeft. En aangezien Herodias, zijn onaangename echtgenote tegenwoordig, hem daartoe aanzette, gaat het tussen hen ook niet zo goed meer. Dat weet Johanna dan weer van Salomé, hun beeldschone dochter. Johanna is voor veel mensen een vertrouwenspersoon. Ook voor mij. Ik heb haar verteld van mijn verdriet en angst om Pilo, wat moet er van hem worden als hij buiten mijn bescherming valt? En zij nam mijn kleine mannetje op haar schoot en trok zijn manteltje omhoog en bekeek zijn ongelijke voetjes. Rechts staat recht, links achterstevoren.

Ze keek mij aan met haar heldere ogen en zei: 'Je moet Jezus Messias ontmoeten. Zou je kunnen geloven dat Hij het kan?' Ik weet niet of ik dat geloven kan, maar ik wil het zo graag. Ik doe mijn uiterste best om iets onmogelijks te verwachten, want alleen als ik geloof heb, kan Hij zijn werk doen. Zo klinkt het alsof Hij voor zijn wonderen afhankelijk is van de mens voor wie Hij dat wonder doet. Is dat niet heel vreemd?

Mijn hoofd komt er niet uit, maar ik begrijp van Johanna dat mijn hoofd niet mee moet doen. Het geloven begint niet bij weten, maar bij hopen. En hoop is een hartsaangelegenheid.

De poort knarst, is dat niet heel vroeg? Is er narigheid? Gisteravond heeft Pontius op verzoek van het Sanhedrin een aantal soldaten beschikbaar gesteld. Ik heb niet gevraagd waar dat voor nodig was. Ik zag er een soort toenadering in. Dat ze kwamen vragen om hulp, dat was toch het accepteren dat Pontius de regie heeft? En aan samenwerking heeft het tot dus ver ontbroken hier. Had ik moeten vragen wat er aan de hand was? Pontius heeft er een hekel aan als ik me te veel met staatszaken bemoei. Hij vindt dat niet passend voor een

vrouw. Ik moet weer aan Johanna denken, hoe doet zij dat? Gewoon door te zijn wie ze is, wordt ze gezien en gewaardeerd. Ik ben meer decorum, tenminste als ik me gedraag zoals mijn man dat graag ziet. En wat ik zelf wil en beoog, dat ben ik nog maar pas aan het ontdekken. Alweer door Johanna, ja, zij maakt iets in me los.

‘Ben je klaar voor een ontmoeting?’ vroeg ze een paar dagen geleden. Ik knikte. Knikte ik? Mijn hart zei ‘ja’, hoorde ze dat? ‘Voor Pilo? Voor zijn voetje?’ Ze legde haar hand op mijn arm. ‘Ook,’ zei ik zacht en daarmee gaf ik me bloot. ‘Hij is onderweg. Morgenochtend wordt Hij verwacht. We zouden Hem tegemoet kunnen gaan.’ We spraken af dat ik klaar zou staan en toen Johanna tegen het middaguur bij mij binnen stoof, waren haar wangen rood en haar ogen glinsterden. ‘Kom!’ riep ze, ‘Hij nadert de stad Ze komen van Betfage!’

Ik sloeg een cape om en drukte Pilo, die lastig was omdat er een kies aan het doorkomen is, in de handen van mijn kamenier Tamar. Ze is Joods en nog jong, maar erg goed met kinderen. Als Tamar gaat zingen, dan is Pilo zo stil en wiegt hij mee op de maat van het lied. Ik versta niet wat ze zingt, maar het klinkt oud en dierbaar. Misschien is het een lied over de wonderlijke geschiedenis van haar volk.

Ik moest me inspannen om Johanna bij te houden, we renden bijna. Door steegjes en straatjes, trappen op en af en ineens stonden we buiten de poort. Wijds opende zich het uitzicht richting de Olijfberg. In de verte de dorpjes Betfage en Bethanië, het zonlicht kaatste terug van de witte huizen daar. Tegen de oplopende weg kwam een stroom van mensen omhoog.

‘Wacht even!’ zei Johanna en ze trok mij in de schaduw van een vijgenboom. Dichterbij kwam de mensenstoet, het geluid dat ons bereikte was geen gemurmel meer, het klonk als juichen en zingen. Het werd een optocht, een enthousiaste menigte, die takken van de bomen rukte en kledingstukken op de grond legde als een kleurige loper. En het middelpunt van al die uitzinnigheid was een tengere man op een jonge ezel. Het was alsof Hij werd opgetild door het publiek: Hosanna! Gezegend is Hij die komt als koning naam van de Heer!

Ik wilde erheen maar Johanna hield mij tegen. ‘Dit is niet het moment’ zei ze. Haar gezicht betrok. Ze zag alles eerder dan ik en sloeg haar hand voor haar mond: ‘O Genadige God, waar gaat dit heen!’ Een aantal Farizeeërs drongen zich naar voren en begonnen tegen Jezus de Nazarener te schreeuwen met grote gebaren. Hij keek hen aan, strak en lang en zweeg, pas toen het stil werd

draaide Hij zijn hoofd af en begon een sermoeen in de richting van de stad. Zijn stem klonk radeloos en vol deernis. De stoet aarzelde, klonterde samen, viel uiteen en bereikte ons niet, het gejuich verstomde.

De mantels werden opgeraapt, uitgeklopt en omgeslagen, zodat het leek alsof iedereen zich er beschaamd in terugtrok. De mensen die langs ons liepen in de richting van de stadspoort, keken naar de grond. Van euforie naar dysforie. Alleen zijn leerlingen bleven bij Hem, ze schudden terneergeslagen hun hoofden en haalden hun schouders op. Ze trokken aan de ezel, die hartverscheurend schor balkte.

Wij bleven staan tot ze langstrokken en sloten ons zwijgend en terneergeslagen aan op gepaste afstand. De schokkende schouders van de Nazarener, zijn gebogen hoofd en de radeloze van onmacht van de vrienden, ik krijg dat beeld niet van mijn netvlies, al kan ik niet vatten wat er nu mis is gegaan.

Johanna omhelsde mij bij het afscheid en beloofde dat ze zou waarschuwen zodra zich een nieuwe gelegenheid zou voordoen. Ik vertrouw haar volkomen. Misschien vandaag. Mijn hart hoopt.

Maar wat een rumoer, kan dat niet wat zachter op de vroege morgen? Straks wordt Pilo nog wakker. Ik sta ineens naast mijn bed, grijp een omslagdoek en ruk de deur open. De fakkels op de gang flakkeren en roken op de tocht. Pontius draait zich om als mijn slaapkamerdeur hoort dichtslaan.

‘Blijf jij nu daar!’ wijst hij mij bij voorbaat af.

‘Wat is er gebeurd?’ wil ik weten, ‘is er opstand? Moeilijkheden vannacht? Heeft het te maken de inzet van de soldaten gisteren?’

‘Daar hoeft jij je niet druk om te maken!’ Maar er zit aarzeling in zijn stem. De zenuwtrek bij zijn linkeroog verradt hem des te meer.

‘Waar moet je heen op dit uur, Pontius? Zeg het me!’ Ik ben al bij hem en leg mijn hand op zijn mouw.

‘Het is altijd ellende hier, dwars en koppig volk, onbestuurbaar en eigengereid!’ barst hij los. De twee schildwachten die al bijna aan het einde van de gang waren, draaien zich om. Het knarsend geluid van zand onder hun voeten maakt dat ik huiver. Ik trek de omslagdoek nog dichter om mij heen.

‘Gisteren wilde het Sanhedrin een aantal soldaten lenen om te assisteren bij een arrestatie. Dat is tot daaraan toe, maar ik voel met niet geroepen om een vonnis te vellen in een situatie die ik niet begrijp.’

‘Wie dan?’ dwing ik. ‘Gaaf het om iemand van hun eigen volk? Loopt de situatie uit de hand?’

‘Die Rabbi, die wonderdoener waar Herodes het laatst over had. Hij trekt een spoor van onrust door dit land. Wat Hij aanraakt ontvlamt, Wat Hij zegt en doet, is blijkbaar onverdraaglijk voor de clerus. En nu moet er alle vroegte overhaast een rechtszitting op zijn Romeins. Een wespennest, waar ik mijn hand in moet steken! Mijn hart dreunt Zijn naam door mijn borst en het echoot via mijn hoofd door mijn hele lichaam. En al kan ik zijn naam alleen maar fluisteren, Pontius heeft het gehoord. Hij schudt mijn hand af en zijn vinger gebiedt mij terug naar mijn kamer. ‘Claudia! Je waagt het niet mijn bevel naast je neer te leggen, jij blijft vandaag binnen de burcht.’ Dan beent hij met grote stappen weg, de zilveren kettingen om zijn laarzen rinkelen.

De kamer van Pilo, die aan de mijne grenst, is schemerdonker. Hij slaapt nog, een toegedekt heuveltje. Zijn goede voet onder zijn lijfje getrokken, zijn verdraaide voet piept tussen de spijlen van zijn bed door. Ik kniel op de schapenvacht en kus dat voetje. Raar, mislukt, achterstevoren voetje, dat maakt dat hij nog steeds niet loopt. Hij beweegt zich razendsnel op zijn billen over de marmeren vloeren, over het mozaïek op de binnenplaats, over het zand van het strand in Caesarea. Hoe vaak heb ik hem op zijn voeten willen zetten, hem omhooggetrokken aan mijn handen. Rechterbeen lukt, kom kom kom, span nu dan de spieren van je linkerbeen. Als je eerst maar leert staan, dan komt lopen misschien ook nog ooit. Maar zodra zijn linkervoetzool de grond raakt, laat hij zich vallen. Lachend, jawel, maar juist in dat lachen zit zijn onmacht. ‘Jezus, Rabbi, Jezus Messias, U hoeft maar te kijken, te knikken of een gebaar van uw hand. Dat zegt Johanna, en ik geloof haar, dus ik geloof U. We zouden naar U toekomen, gisteren al, maar nu gaat het ook vandaag niet lukken. Wat gaat er met U gebeuren?’ In mijn omslagdoek krul ik mij op voor Pilo’s bedje, op de vacht om te luisteren hoe hij ademt in zijn slaap. Soms knarst hij met zijn tanden, net als zijn vader doet. Nu niet, hij is nog ver weg in dromenland, ik adem met hem mee om mijn rust te hervinden. Ik wil deelhebben aan zijn zorgeloze slaap, dieper ademen en steeds langzamer.

Dan loop ik met Pilo op mijn arm bij de Bethesda vijver. Loop ik zo snel dat ik de begeleiding heb afgeschud? Of ben ik alleen tegen alle geboden in? Ik wil Pilo’s voet wassen in de vijver, misschien helpt het. Er gaan wonderlijke verhalen over dit water. Zo nu en dan bruist het omhoog en dan is het magisch geneeskrachtig.

Dan kan er zomaar een wonder gebeuren. Het is een kwestie van toeval, of noem het een gunst van de goden, ik ben hier vaker geweest met mijn kind zonder resultaat. Beter tien keer tevergeefs dan een keer te weinig. Voordat ik kan knielen bij de vijver hoor ik mijn naam roepen.

‘Claudia Procula, wie zoek je?’ En dan weet ik meteen dat het me niet om de geneeskrachtige bron van Bethesda te doen is. Ik kom voor die stem die mijn hart openmaakt, voor de Rabbi die gezag heeft en liefde en alles wat nodig is om mijn Pilo te helpen. Ik wil mijn kind binnen het bereik van zijn handen leggen, omhoogheffen en overdragen, maar Pilo is er niet. Mijn handen zijn leeg Ik ben alleen maar het kloppen van mijn hart, het jagen van mijn bloed, het hijgen van mijn borst. Het gezicht dat bij die stem hoort doemt op in het water van de vijver. De Rabbi, Jezus van Nazareth. Dit is een ontmoeting want ik verdrink in zijn ogen, die goed en mild zijn. Vol van een liefde, die warm en week maakt. Ik heb Hem nodig, voor mezelf. Ik wil Hem aanraken.

Maar zijn mond vertrekt, als in groot verdriet. Er rollen bloeddruppels vanonder zijn haargrens, zijn ogen draaien weg en zakken dicht. Er slaan donkere golven over Hem heen. Hoor ik Hem nog roepen? Waar dan?

Het kraaiende stemmetje van Pilo slaat de droom stuk. Duizelig en verward kijk ik op. Droom ik nog, of zie ik wat ik zie. Ik wrijf mijn koude handen over mijn gezicht, is het nat is van mijn adem of ben ik zo bezweet? Pilo staat rechtop in zijn bedje, Hij heeft zich opgetrokken aan de spijlen! Hij schatert het uit van trots. Hij staat op twee benen, rechts wijzen zijn teentjes naar mij, links staan ze scheef naar achteren. Als hij wil dansen van vreugde valt hij achterwaarts en stoot zijn hoofd. Voor hij schreeuwen kan, heb ik hem in mijn armen. Ik kus hem, knuffel hem, hij worstelt zich los, zijn gezichtje is een grimas. Huilen en lachen ineen. De Rabbi, de Rabbi, denk ik, Hij was hier. Hij is hier.

Maar dan weet ik het weer, Hij is hier omdat Pontius Hem moet berechten. O, laat hij geen vonnis vellen, dat Hem onrecht doet! De schrik van dit besef snoert me de keel. Ik loop met Pilo de gang op en als Tamar op me toe komt rennen, duw ik Pilo in haar armen. Ik ga naar de kamer van Pontius, zijn bed is nog warm en ruikt naar hem. Ik sla met mijn vuisten op het matras, ik eis en bezweer hem dat hij de Rabbi beschermen moet. Maar mijn hart wordt niet rustig, ik weet hoe hij is. Schipperen, te vriend houden, angst voor gezichtsverlies en vooral voor het in ongenade vallen bij de Keizer. Het lijkt

alsof er een verstikkende deken over mij valt, ik snak naar adem alsof ik in het luchtledige sta. Wat kan ik doen? Johanna? Dat ga ik niet redden, voor ik bij haar ben heeft Pontius al gesproken. En wat kan zij doen? Een vrouw is geen partij in een politiek machtspeel. Met trillende handen leg ik een stuk perkament op de kathedr. Niet morsen met de inkt, duidelijk schrijven. Ik bijt op mijn lip en proef bloed, maar ik moet de ganzenveer stilhouden en mooie letters maken. Een oproep, die dwingend is en een appel doet op zijn verantwoordelijkheid.

‘Bezondig je niet aan deze rechtvaardige man. Ik heb van hem gedroomd en om hem geleden.’

Ik rol het perkament op, nog voor de letters droog zijn en mijn roep om de huismeester schalt door de zuilengang. ‘Nu? Maar de stadhouder is bezig. Ik kan hem niet storen.’ ‘Je moet, Matthia, het is van levensbelang.’ Hij knikt en ik zie in zijn ogen dat hij bang is omdat ik van hem eis dat hij de regels aan zijn laars lapt. ‘Je doet het in opdracht van mij. Ik bescherm je!’

Hoe zeker ben ik daarvan? Wat is mijn belofte waard een wereld vol chaos en eigenbelang?

Hij gaat, hij kan niet anders. Als het geluid van zijn voeten is weggestorven, laat ik mij ruggelings tegen een pilaar naar de grond zakken. Het personeel staat om mij heen, wil mij optillen, maar ik schud mijn hoofd en vraag om Johanna. Ze beloven dat ze haar gaan halen, maar ze komt niet. Er wordt gezegd dat ze niet thuis is. Waar is ze heen? Daar wil ik ook zijn. Ik word tegengehouden, ik vecht en ik huil. Ze sluiten de deuren, de schuifluiken, maar het geluid van een schreeuwende mensenmassa is niet buiten te sluiten. Als ik het woord Golgotha hoor fluisteren, weet ik wat dat betekent. Hoe haat ik mijn man terwijl ik hem liefheb. Ik zou willen sterven, ter plekke als ik ongedaan kon maken wat hij toegaf.

Daar is Pontius, hij loopt traag, wat ziet hij bleek. Ik wil het niet weten. Ik wil hem niet zien en sla zijn handen weg, ik walg van het idee dat hij me aanraakt. Ik weet zijn rol in dit vreselijke spel, al heeft niemand het me verteld, maar ik ken hem toch. Om hem heen hangt een smerige lucht, de walm van onrecht, de stank van zelfbehoud.

Ik heb geen weet van tijd meer, het zal uren later zijn als Johanna eindelijk komt. Haar ogen zijn rood van het huilen. ‘Het is voorbij, Claudia.’ Ik sla met mijn hoofd tegen de pilaar, een ritmisch bonken om met een andere pijn die ene ondraaglijke te stoppen. Ik verlies alles, ik ben nergens meer.

Johanna knielt bij mij en neemt mijn gezicht in haar handen. 'Claudia, kom, ik heb toestemming van je man om je mee te nemen naar mijn huis. Laat me je helpen.' Ik klamp me aan haar vast. Ik kan opstaan en meelopen, langs Tamar met een slapende Pilo in haar armen, langs Matthia met een radeloze blik in zijn ogen, langs Pontius, die zwijgt. Hij maakt een verontschuldigend gebaar met zijn handen, maar als ik hem aankijk, vallen ze slap langs zijn lijf. Hij zucht en doet een stap terug. Ik loop langs hem heen, naar buiten. Daar geselt een onverwachte stormwind de bomen.

Hoe ik in Johanna's bed terecht kom, ik weet het niet. Of ik slaap of waak, ik besef het niet. Het wordt donker en weer licht, de schuifluiken blijven dicht. Het wordt opnieuw donker en die nacht wordt het helder in mijn hoofd en blijft de slaap ver. Ik lig ik met wijd open ogen en oren. Telkens denk ik iets waar te nemen, maar het is te vlug en te vaag. Er lijkt er een geluid naar mij te reiken, een licht naar mij te tasten.

Ik denk aan de ogen van de Rabbi, het goede en milde in zijn blik. Hoe zijn mond mij riep: 'Claudia Procula, wie zoek je?' Is Hij dood nu? Zijn dood is mijn dood! Zal ik ooit nog leven? Zonder Hem kan ik me geen leven voorstellen. Een geluid zwelt aan, niet te stuiten door de luiken, komt het licht met een schreeuw? Een kreet? Is het een vogel?

Ik heb de afgelopen etmalen alle geluiden herkend, hoewel ik niet luisterde, ik hoorde het wisselen van de wacht, de oproep tot het gebed vanuit de tempel, de voetstappen in de gang, het 'Toe maar, toe maar, je kunt het!' van Tamar, het kraaien en huilen van Pilo, het geroezemoes van de markt, het krassen van de raven als de nacht viel, het rollen van de donder.

Maar dit geluid moet nieuw zijn, alsof er een barst schiet in de duisternis en ademloos ervaar ik hoe het licht zich een weg baant. Niet te stuiten, een openbaring die suist in mijn oren en zoemt door mijn bloed.

Als de deur wordt opengegoid, wil ik juist proberen of ik kan opstaan. Johanna staat in de deuropening, ze hijgt en drukt met een hand tegen haar borst alsof ze haar hart in bedwang moet houden.

'Hij leeft! Maria Magdalena heeft hem gezien. Het graf was leeg, maar Hij was er, Hij sprak met haar. Ze weet het zeker! De Rabbi is opgestaan!'

Haar stem breekt in een snik. En ik, op de rand van het bed, zie, hoe een paar kleine handen haar mantel grijpen ter hoogte van haar dij. Pilo's handen, ze zoeken een houvast om zich op te trekken en als hij staat, laat hij haar los omdat hij mij ziet. Hij wankelt maar blijft overeind, zijn armen wijd om

evenwicht te vinden. Hij verzet zijn achterstevoren voet en meteen daarop zijn rechter, en opnieuw en opnieuw. Zijn gezichtje breekt open in een stralende glimlach, zo huppelt hij op mij toe.
Opstaan wordt knielen.

Joke Venweerd

VRAGEN ALGEMEEN

1 | STEL DAT JEZUS OP DIT MOMENT OP AARDE ZOU LEVEN,
ZOU JE HEM DAN WILLEN ONTMOETEN?

A horizontal strip of white paper with faint horizontal lines and a torn, deckled edge, intended for a handwritten response.

2 | ONSCHULDIG, GOED, WARM, EMPATHISCH, MEELEVEND,
WAAROM IS DAT VOOR ZOVELEN IRRITANT EN
ONVERDRAAGLIJK?

A horizontal strip of white paper with faint horizontal lines and a torn, deckled edge, intended for a handwritten response.

3 | KUN JE HET LEVEN EN STERVEN VAN JEZUS ZIEN
ALS EEN CRUCIAAL PUNT VAN OMMEKEER IN DE
GESCHIEDENIS VAN DE PLANEET AARDE?

A blank sheet of lined paper with a torn edge, intended for a response to question 3.

4 | HET BEGRIJPEN EN DUIDEN VAN DE WOORDEN VAN
JEZUS VALT VOOR ONS NIET MEE. HET LIJKT SOMS
TEGEN ONS EIGEN GEVOEL IN TE GAAN. WIE GELOOFT,
IS DICHTER BIJ HEM DAN WIE BEGRIJPEN WIL. WAT MOET
JE ALLEMAAL LOSLATEN OM TE KUNNEN GELOVEN?

A blank sheet of lined paper with a torn edge, intended for a response to question 4.

VRAGEN BIJ HET VERHAAL

- 1 | CLAUDIA ONTMOET JOHANNA, KUN JE JE VOORSTELLEN OP WELKE FRONTEN HAAR LEVEN VERANDERT DOOR DIE VRIENDSCHAP. EN KUN JE GELOVEN DAT ZO'N VRIENDSCHAP GEEN TOEVAL IS?

- 2 | EEN DROOM ALS DE DROOM VAN CLAUDIA, WAT DENK JE DAARVAN?

3 | IN DE GRIEKS-ORTHODOXE KERK IS CLAUDIA
HEILIGVERKLAARD. 27 OKTOBER IS HAAR NAAMDAG.
WAT VIND JE VAN DIE HEILIGVERKLARING?

A blank, lined, torn-edge paper strip for writing.

4 | CLAUDIA VOELT EEN LEEGTE IN HAAR LEVEN,
HERKEN JE DAT GEVOEL?

A blank, lined, torn-edge paper strip for writing.